

Inga löften om mer pengar

"En chans att förändra världen" och "en historisk vändpunkt" – det nya klimatavtalet beskrivs med kraftord från världens ledare. SvD har tittat närmare på den text som är resultatet av två veckors intensiva förhandlingar i Paris.

Vad som är mötets största framgång, råder det ingen tvekan om. För bara några år sedan levde formuleringen om att minska den globala uppvärmningen till 2 grader farligt. I den avtalstext som väntades antas sent på lördagskvällen (efter denna upplagas pressläggning) är tongångarna radikalt annorlunda.

Nu ska den globala uppvärmningen hållas "väl under" 2 grader jämfört med före industrialismen. Ansträngningar ska göras för att begränsa uppvärmningen så att den inte överstiger 1,5 grader.

– Ingen trodde på skärpta temperaturmål från Paris-mötet. Det är otroligt starkt och innebär att alla länder, kommuner, regioner och företag måste skärpa sina utsläppsmål, säger Naturskyddsföreningens Svante Axelsson.

lingsländer anser är alldeles för låg.

I beslutsdelen av överenskommelsen, alltså den del som inte är legalt bindande, bekräftas summan 100 miljarder dollar – och anges vara ett golv för klimatfinansieringen. Några konkreta löften om mer pengar finns dock inte. Orsaken uppges av flera bedömare vara att USA velat ha detta överflyttat till beslutsdelen, för att lättare kunna få avtalet genom kongressen.

En angränsande fråga är den om vilka som egentligen ska stå för klimatfinansieringen. Världens rika länder har drivit lin-

”

Det är otroligt starkt och innebär att alla /.../ måste skärpa sina utsläppsmål.

En besvikelse för många parter är däremot att det saknas tydliga skrivningar om hur målet ska uppnås, exempelvis genom mål om globala utsläppsminskningar.

– Hur ska vi klara det här målet? Vi har ett mål på 1,5 grader, men stegen för att ta oss dit är inte tillräckligt hög, säger en representant från Climate Action Network på en press-träff.

En annan stridsfråga har varit hur de nationella klimatplanerna, de så kallade INDC:erna, ska uppdateras – en avgörande fråga då temperaturökningen beräknas landa på 2,7 grader om inte ambitionerna höjs.

Här har förhandlingarna landat i att löftena ska uppdateras vart femte år – en seger för bland andra EU:s linje.

Ytterligare en svår fråga har varit hur världens fattiga länder ska ha råd att genomföra de klimatåtgärder som de har åtagit sig. Sedan tidigare har världens rika länder ("developed countries") lämnat löften om att bidra med 100 miljarder dollar i stöd varje år från 2020 – en summa som många utveck-

Svante Axelsson, Naturskyddsföreningen.

jen att det finns fler länder som har förmåga att bidra. Här har tidigare formuleringar om att andra länder ska bidra ha försvagats, möjligtvis som en eftergift från de rika länderna för att slippa komma med konkreta löften om uppskalning av de 100 miljarder dollarna.

Världens fattiga länder kan också sägas ha fått en halv seger i den svåra frågan om skador och förluster (loss and damage) – alltså kompensation för problem som klimatförändringarna orsakar – där klimatminister Åsa Romson lett förhandlingarna. Segern utgörs av att punkten tas upp för sig själv, i artikel 8.

Däremot poängteras att avtalet "inte innehåller eller kan användas som grund för ansvar eller kompensation" – en formulering som säkerligen är ett resultat av bland andra EU:s och USA:s oro att tvingas betala ersättning till de länder som drabbas av klimatrelaterade skador.

PETER ALESTIG

08-684 075 28, peter.alestig@svd.se